

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Кафедра земельного кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету
д.е.н., проф. Тарає ЄВСЮКОВ
"18" травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри земельного кадастру
протокол № 9 від «15» травня 2023р.
в.о. завідувача кафедри
к.е.н., доц. Наталя МЕДИНСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Геодезія та землеустрій» підготовки
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»
д.е.н., проф. Андрій МАРТИН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОЦІНКА ЗЕМЛІ ТА НЕРУХОМОГО МАЙНА»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 193 "Геодезія та землеустрій"

освітня програма Геодезія та землеустрій

Факультет Землевпорядкування

Розробники:

Бавровська Н.М., доцент кафедри земельного кадастру, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Київ – 2023 р.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Кафедра земельного кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

_____ д.е.н., проф. Тарас ЄВСЮКОВ

“18” травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри земельного кадастру

протокол № 9 від «15» травня 2023р.

в.о. завідувача кафедри

_____ к.е.н., доц. Наталія МЕДИНСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій» підготовки
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»

_____ д.е.н., проф. Андрій МАРТИН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОЦІНКА ЗЕМЛІ ТА НЕРУХОМОГО МАЙНА»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 193 "Геодезія та землеустрій"

освітня програма Геодезія та землеустрій

Факультет Землевпорядкування

Розробники:

Бавровська Н.М., доцент кафедри земельного кадастру, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Оцінка землі та нерухомого майна»

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	193 – «Геодезія та землеустрій»	
Освітня програма	Оцінка землі та нерухомого майна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ (назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	3
Семестр	3	_____
Лекційні заняття	20 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	_____ год.	_____ год.
Лабораторні заняття	40 год.	6 год.
Самостійна робота	60 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	6 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів теоретико-методологічні та прикладні знання щодо оцінки нерухомості, забезпечити знаннями, необхідними для правильного практичного застосування методів оцінки нерухомості.

Завдання – дати студентам необхідні знання, що дозволять їм володіти виконанням нормативної та експертної оцінки нерухомого майна. Вивчення дисципліни має підготувати студентів до подальшого творчого осмислення і вирішення конкретних практичних і методичних задач, пов'язаних з оцінкою об'єкта нерухомості у конкретних умовах.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є:

- засвоєння студентами теоретичних засад формування та класифікації нерухомості, її завдань та цілей, алгоритму та концептуальних основ її оцінки;
- оволодіння сучасними методологічними підходами до оцінки та управління нерухомістю;

- вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності та оцінювати фактори впливу на формування вартості об'єктів нерухомості;
- аналізувати економічний, соціальний, інженерно-технічний стан об'єктів нерухомості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- особливості економіки нерухомості; поняття та види оцінки нерухомості;
- основні підходи і принципи оцінки нерухомості;
- етапи процесу оцінки нерухомості;
- стандарти та нормативно-правові положення оцінки;
- етапи оцінки;
- методи оцінки;

вміти:

- користуватися вивченими методиками у практичній діяльності;
- визначати ринкову вартість об'єкта оцінки;
- розумітися на діяльності оцінних фірм;
- визначати види вартості об'єкта оцінки;
- проводити аналіз ринку нерухомості та факторів, що впливають на його розвиток.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою або у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних знань та методів геодезичних, фотограмметричних, геоінформаційних, картографічних технологій і систем та кадастру і оцінки нерухомості.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність навчатися сприймати набуті знання у сфері геодезії, фотограмметрії, землеустрою, Державного земельного кадастру, оцінки земель та нерухомого майна, картографії та геоінформатики та інтегрувати їх з уже наявними.

ЗК 4. Здатність планувати та керувати часом.

ЗК 5. Здатність продукувати нові ідеї, проявляти креативність та здатність до системного мислення.

ЗК 7. Бути орієнтованим на безпеку.

ЗК 8. Здатність до гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти і розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне відношення до усталених наукових концепцій.

ЗК 9. Здатність до застосування знань на практиці.

ЗК 10. Мати дослідницькі навички.

ЗК 11. Мати навички розроблення та управління проектами.

ЗК 12. Здатність працювати як індивідуально, так і в команді.

ЗК 13. Здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.

ЗК 15. Відповідальність за якість виконуваної роботи.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Знання наукових понять, теорій і методів, необхідних для розуміння принципів роботи та функціонального призначення сучасних геодезичних, фотограмметричних приладів та навігаційційних систем та їх устаткування;

СК 2. Знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативнорозпорядчих документів в професійній діяльності;

СК 3. Знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення та правил експлуатації геодезичного, фотограмметричного, навігаційного устаткування та обладнання;

СК 6. Знання сучасних технологічних процесів та систем технологічної підготовки виробництва;

СК 7. Уміння застосовувати та інтегрувати знання і розуміння дисциплін суміжних інженерних галузей;

СК 9. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, що впливають на формування технічних рішень;

СК 11. Здатність використовувати знання й уміння для розрахунку апріорної оцінки точності та вибору технологій проектування і виконання прикладних професійних завдань;

СК 13. Уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку та впливу на навколишнє середовище;

СК 14. Уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;

СК 15. Використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ЗР 3. Знання та розуміння щодо теоретичні основи геодезії, вищої та інженерної геодезії;

ЗР 4. Знання та розуміння щодо теоретичні основи топографічного і тематичного картографування, складання та оновлення карт, дистанційного зондування Землі та фотограмметрії;

ЗР 5. Знання та розуміння щодо теоретичні основи землеустрою, оцінювання нерухомості, реєстраційної системи та Державного земельного кадастру;

ЗР 6. Знання та розуміння щодо основи нормативноправової бази забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;

ЗР 7. Знання та розуміння процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні;

ЗР 8. Знання та розуміння методів і технологій створення державних геодезичних мереж та спеціальних інженерно-геодезичних мереж, топографічних зніманих місцевості, топографогеодезичних вимірювань для вишукування;

ЗР 9. Знання та розуміння проектування, зведення і експлуатації інженерних споруд, громадських, промислових та сільськогосподарських комплексів з використанням сучасних наземних і аерокосмічних методів;

ЗЗР 10. Застосування знань та розуміння для використання основних методів збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання;

ЗЗР 13. Застосування знань та розуміння щодо використання методів і технологій землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою;

ЗЗР 14. Застосування знань та розуміння щодо планування використання та охорони земель, кадастрових зніманих та ведення Державного земельного кадастру;

ЗЗР 15. Застосування знань та розуміння щодо розроблення проектів землеустрою, землевпорядної і кадастрової документації та документації з оцінки земель;

ЗЗР 17. Застосування знань та розуміння щодо оброблення результатів геодезичних вимірювань, топографічних і кадастрових зніманих, з використанням геоінформаційних технологій та комп'ютерних програмних засобів і системи керування базами даних;

ФС 20. Формування суджень видів землеустрою проектування, територіального і господарського землеустрою;

ФС 21. Формування суджень щодо планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтного, природо-охоронного характеру та інших чинників;

ФС 22. Формування суджень щодо методів організації топографо-геодезичного і землевпорядного виробництва від польових вимірювань до менеджменту;

ФС 23. Формування суджень щодо реалізації топографічної та землевпорядної продукції на основі використання знань з основ законодавства і управління виробництвом.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади проведення оціночної діяльності												
Тема 1. Професійна оціночна діяльність в Україні та вимоги до її здійснення	21	2		4		15	12			1		28
Тема 2. Стандарти оціночної діяльності	6	2		4			13	1		1		
Тема 3. Об'єкт оцінки, його ідентифікація. Організація процесу оцінки	21	2		4		15	12	1		1		28
Тема 4. Експертна оцінка земельних ділянок	6	2		4				1				
Тема 5. Експертна оцінка земельних ділянок	6	2		4								
Разом за змістовим модулем 1.	60	10		20		30	37	3		3		54
Змістовий модуль 2. Практичні механізми оцінки нерухомості.												
Тема 6. Масова оцінка земель	21	2		4		15	14	1		1		28
Тема 7. Витратний підхід оцінки нерухомого майна	6	2		4			13			1		
Тема 8. Дохідний підхід оцінки нерухомого майна	21	2		4		15	12	1				28
Тема 9. Порівняльний підхід оцінки нерухомого майна	6	2		4			11	1				
Тема 10. Оцінка збитків нерухомості	6	2		4			11			1		
Разом за змістовим модулем 2	60	10		20		30		3		3		54
Усього годин	120	20		40		60	120	6		6		108

- 4. Теми семінарських занять**
5. Теми практичних занять
6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Нормативна грошова оцінка земельних ділянок і сфери її застосування	4 год.
2.	Розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки	4 год.
3.	Розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення	4 год.
4.	Розрахунок ринкової вартості земельної ділянки за допомогою методичного підходу, що ґрунтується на зіставленні цін продажу подібних земельних ділянок	4 год.
5.	Методичний підхід капіталізації чистого операційного або рентного доходу від використання земельних ділянок	4 год.
6.	Визначення ринкової вартості земельної ділянки методом залишку для землі	4 год.
7.	Функції грошової одиниці у процедурах оцінки земель	4 год.
8.	Витратний підхід до оцінки ринкової вартості нерухомості	4 год.
9.	Дохідний підхід до визначення ринкової вартості землі та нерухомості	4 год.
10.	Розрахунок розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану	4 год.
	Разом	40

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна термінологія в оцінці нерухомого майна	15
2	Регулювання оціночної діяльності	15
3	Технічна інвентаризація об'єктів нерухомого майна	15
4	Масова оцінка землі та нерухомості: перспективи запровадження в Україні	15
	Всього годин	60

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Розкрийте сутність понять “нерухомість” та “оцінка нерухомості”.
2. Охарактеризуйте основні види та вартість нерухомості.

3. Визначіть підходи та принципи до оцінки нерухомості.
4. Покажіть професійних учасників ринку нерухомості.
5. Висвітліть основні етапи процесу оцінки нерухомості.
6. Розкрийте загальну характеристику ринку нерухомості.
7. Охарактеризуйте структуру ринку нерухомості.
8. Обґрунтуйте мету аналізу ринку нерухомості.
9. Покажіть чинники попиту та пропозиції на ринку нерухомості.
10. Визначіть взаємодію ринку капіталу та ринку нерухомості в коротко- та довгостроковому періодах.
11. Що таке рівень ризику на ринку нерухомості?
12. У чому полягає юридичне визначення поняття “нерухоме майно”?
13. Дайте оцінку праву власності на нерухомість, у тому числі й землю.
14. Розкрийте види прав на нерухомість, що підлягає оцінці.
15. Висвітліть історію розвитку права власності.
16. Охарактеризуйте Закон України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оцінну діяльність в Україні”.
17. Перерахуйте основні форми регулювання оцінної діяльності.
18. Які міжнародні, європейські та російські стандарти оцінки ви знаєте?
19. Розкрийте сутність українського національного стандарту оцінки нерухомого майна.
20. Охарактеризуйте правовий порядок оцінки вартості майна державних підприємств.
21. Що являє собою сертифікація та атестація професійної діяльності?
22. Які характерні риси формування інформаційного масиву зовнішньої та внутрішньої інформації, необхідної для здійснення оцінки?
23. Розкрийте особливості аналізу кон’юнктури ринку нерухомості.
24. Назвіть основні джерела інформації.
25. Розкрийте сутність паритетів купівельної спроможності валют.
26. Покажіть характерні риси оцінки дохідної нерухомості. Визначіть дохідний підхід до оцінки нерухомого майна.
28. Дайте порівняльну характеристику методів капіталізації доходів і дисконтованих грошових потоків.
29. Розкрийте сутність основних видів іпотечного кредиту.
30. Дайте оцінку ефективності залучених позичкових капіталів.
31. У чому полягає ефективність оцінки нерухомості при іпотечному кредитуванні?
32. Охарактеризуйте особливості застосування порівняльного підходу до оцінки нерухомості.
33. Висвітліть проблеми та перспективи інвестиційної діяльності в Україні.
34. Яку ви знаєте класифікацію правок?
35. Визначіть оцінку на основі співвідношення доходу і ціни продажу.
36. Покажіть застосування порівняльного підходу на практиці.
37. Дайте загальну характеристику витратного підходу.
38. Обґрунтуйте методи розрахунку відновлюваної вартості.

39. Як здійснюється розрахунок вартості будівництва та що таке знос об'єкта нерухомості?

40. Що таке період (термін) окупності вкладень у нерухомість?

41. Що таке чиста поточна вартість доходів, ставка доходності проекту, модифікована ставка доходності та ставка доходності фінансового менеджменту?

42. Визначить класифікацію об'єктів та основні етапи оцінки нерухомості з незавершеним будівництвом.

43. Як проводяться розрахунки коефіцієнта готовності та величини фізичного зносу?

44. Покажіть важливість практики достовірного визначення повної відновлюваної вартості.

45. Назвіть основні екологічні фактори, що впливають на вартість нерухомого майна та їх експертизу.

46. Визначить економічні збитки від забруднення навколишнього середовища як втрату вартості об'єкта нерухомості.

47. Розкрийте вартісну структуру економічних збитків від забруднення навколишнього середовища.

48. Висвітліть методику “валових викидів” при визначенні економічного збитку від забруднення.

49. Сутність методики “концентрацій” при визначенні економічного збитку від забруднення.

50. Індeksi якості навколишнього середовища в системі оцінки вартості об'єкта нерухомості.

51. Структура та функції системи масової оцінки нерухомості.

52. Сутність аналізу ринкових даних та їх підготовка до моделювання вартості нерухомості.

53. Структура базової “оцінної” моделі.

54. Висвітліть основні статистичні характеристики багатомірного регресійного аналізу в моделюванні масової оцінки нерухомості.

55. Які характерні риси оцінки вартості родовищ корисних копалин, лісів та водних ресурсів ви знаєте?

56. У чому полягає специфіка земельної ділянки як об'єкта оцінки?

57. Які існують загальні положення оцінки землі в Україні?

58. Визначить дохідний підхід до оцінки земельних ділянок.

59. Висвітліть порівняльний підхід до оцінки землі.

60. Покажіть витратний підхід до земельної оцінки.

9. Методи навчання

1. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні.

2. За організаційним характером навчання: Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; Методи контролю та самоконтролю у навчанні; Бінарні(подвійні) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

10. Форми контролю

- поточний контроль – має на меті оцінку роботи студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, лабораторні заняття) і відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни «Оцінка нерухомого майна»
- підсумковий – 3-й семестр – екзамен (тестовий контроль).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р. протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національну оцінку та оцінку ЄКТС згідно з табл. 2.

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{дп}}$	Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$	Підсумков а атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

11. Методичне забезпечення

1. Бавровська Н.М. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт з дисципліни «Оцінка землі та нерухомого майна» для студентів денної та заочної форми навчання ОС «Магістр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / Н.М.Бавровська. - К.: ЦП «Компринт». – 2018. – 174 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Оцінка нерухомого майна: Навч. підручник/ О.І. Драпіковський, І.Б. Іванова, С. Смольнікова.. – Київ, видавничий дім «АртЕк», 2023. - 432 с.
2. Нормативна грошова оцінка земель в Україні : навчальний посібник / Паньків Зіновій, Ямелинець Тарас. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 344 с.
3. Оцінка нерухомого майна : підручник [Текст] / Драпіковський О., Іванова І. Смольнікова С. / За ред Шалаєва в. – К.: Арт Економі, 2021. – 432.
4. Методи і моделі оцінювання нерухомого майна. Навч. посіб. / О.І. Драпіковський, І.Б. Іванова, Н.О. Терещенко. – К.: ПАТ «Віпол», 2016. – 512 с.
5. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року №1440. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>, вільний. – Назва з екрана.
6. Про затвердження Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна»: постанова Кабінету міністрів України від 28 жовтня 2004 року №1442. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF>, вільний. – Назва з екрана.
7. Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: постанова Кабінету міністрів України від 29 листопада 2004 року №1655. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF>, вільний. – Назва з екрана.
8. Національний стандарт №4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності" від 3 жовтня 2007 року №1185. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF>, вільний. – Назва з екрана.

Додаткова

1. Jack P. Friedman, Nicholas Ordway Income Property Appraisal and Analysis: Reston Publishing Company, 1981, 490 s.
2. IVS-2022. International Valuation Standards. Effective 31 January 2022. Copyright © 2021 International Valuation Standards Council. ISBN: 978-0-9931513-4-7. URL: <http://surl.li/njeki>
3. RICS Valuation – Global Standards. Red Book. Effective from 31 January 2020. Published by the Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), Parliament Square, London, SW1P 3AD, UK. ISBN 978 1 78321 383 2. URL: <http://surl.li/njej4>
4. European Business Valuation Standards. 1st Edition. – Brussel: TEGOVA, 2020. – 212 p. . URL: <https://tegoval.org/european-business-valuation-standards-ebvs>
5. EVS 2016. European Valuation Standards 2016. Eighth edition. The European Group of Valuers' Associations (TEGoVA). URL: www.tegoval.org.

6. EVS 2022. International Valuation Standards. URL: https://viewpoint.pwc.com/dt/gx/en/ivsc/international_valuat/assets/IVS-effective-31-Jan-2022.pdf

Інформаційні ресурси

1. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 року № 2658. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>, вільний. – Назва з екрана.
2. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 року № 1378-IV. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>, вільний. – Назва з екрана.
3. Про затвердження Методики оцінки майна// Постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. №1891. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF>, вільний. - Назва з екрана.
4. Податковий кодекс України //Кодекс від 02.12.2010 за № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>, вільний. - Назва з екрана.
5. Земельний Кодекс України//Закон України від 25.10.2001 за № 2768-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>, вільний. - Назва з екрана.
6. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1147 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text>, вільний. - Назва з екрана.
7. Загальнонаціональна (всеукраїнська нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ngo.land.gov.ua/>, вільний. - Назва з екрана.
8. Публічна кадастрова карта [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta> , вільний. - Назва з екрана.
9. Порядок ведення Державного земельного кадастру, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 №1051 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text>, вільний. - Назва з екрана.
10. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: постанова Кабінету міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1531 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-%D0%BF>, вільний. - Назва з екрана.
11. Про затвердження Методики оцінки об'єктів оренди: постанова Кабінету міністрів України від 10 серпня 1995 р. № 629. [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/629-95-%D0%BF?%20test=dCCMfOm7xBWMdTQEziow0IZkHI4cQs80msh8Ie6>, вільний. - Назва з екрана.

12. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://land.gov.ua/>, вільний. – Назва з екрана.

13. Українське товариство оцінювачів (Офіційний сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uto.com.ua>, вільний. – Назва з екрана.

14. Фонд державного майна України (Офіційний сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.spfu.gov.ua/ua/content/spf-estimatebasereport.html>, вільний. – Назва з екрана.

15. Про затвердження Порядку ведення єдиної бази даних звітів про оцінку Фонд державного майна; Наказ, Порядок, Форма типового документа [...] від 17.05.2018 за № 658 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0677-18>, вільний. – Назва з екрана.

16. Про затвердження Положення про порядок рецензування звітів про оцінку майна та майнових прав рецензентами, що працюють у штаті Фонду державного майна України, його [...] //Фонд державного майна; Наказ, Положення від 31.10.2011 р. за № 1585/1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1351-11#n15>, вільний. – Назва з екрана.

17. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності //Фонд державного майна; Наказ, Порядок, Форма [...] від 10.06.2013 р. за № 796. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-13#n19>, вільний. – Назва з екрана.

18. Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо проведення масової оцінки земель: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2023 р. N 1078. URL: <http://surl.li/mhoha>

19. Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам: Постанова Кабінету Міністрів України №284 від 19 квітня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/284-93-%D0%BF#Text>.